

pouk in to je glavni vzrok, da imajo mlajši učitelji žal tako malo veselja za sadjarški in kmetijski pouk. Tako žalostne so v tem oziru razmere, da se v minulih počitnicah ni priglasilo niti toliko učiteljev, da bi se mogel prirediti za nie kmetijsko nadaljevalni tečaj na Grmu. — Žalostno toda resnično!

Kam jadramo! Ali sme iti tako naprej? Ne in ne! V kratkem bodo naši vrtovi propadli. Kaj torej storiti? Kaj nam koristijo razni sadjarški in vrtnarski nadzorniki, če ne bodo imeli kaj in koga nadzirati? Ključemo nim in merodajnim oblastem: **S kmetijskimi strokovnjaki naprej na učiteljska,** kjer naj vzgajajo kmetijsko naobraženo učiteljsvo. Šele potem se naj jih pošilja po deželi ustanavljati in nadzirati šolske vrtove. Le strokovno naobražen specialist more strokovno naobraziti druge. Če se priznava da je za pouk zdravstva potreben zdravnik, potem se mora tudi priznati, da je za kmetijski pouk na mestu edino izprašan agronomstrokovnjak. — Nihče ne more vse znati, vsako polovičarstvo na vzgojnem zavodu je pa skrajno škodljivo.

Naš klic in naša zahteva je in bo: **Dodelite takoj početkom II. semestra učiteljskem kmetijske in vrtnarske strokovnjake,** ki bodo znali vcepiti učiteljskim veselje do kmetijskega pouka. Samo tako dobimo kmalu kmetijsko naobražene učitelje ki bodo res prava in pa trdna opora našemu kmetu.

Našim književnikom!

Malokatera doba je bila umetnosti tako nenaklonjena kakor je sedanja povojna brutalna doba, ki s svojim materializmom pritiska k tom vsak pokret in vsako ustanovo, ki bo slonelna na principih altruizma in medsebojne pomoči. Naši umetniki, med njimi zlasti književniki, so vsled razmer na našem književnem trgu v obupnem položaju najbolj brezobzirno izkoriščani. Izkoriščani so duševno, ker morajo pisati tako, kakor veleajo drugi in ne, kakor jim veleva duša, izkoriščani so materialno, kajti njihov mizerni honorarji so v kričečem protislovju z dobički založnikov.

Književniki lahko apelirajo na altruizem — s tem pa današnjih razmer ne bodo izboljšali. Izhod jim ostane edino le v samopomoči. Ta pa je izvedljiva le v velikem udruženju, kakršno hoče oživiti v korist književnikom sedaj v Beogradu osnovana zadruga »Polet«. Vsi, ki potrebujejo založnika, naj postanejo s pomočjo zadruga »Polet« samj svoji založniki, gospodarji svojega dela tako v duševnem, kakor v materialnem pogledu.

Vsak zadruga »Poleta« plača vsaj en zadrugaški delež (Din 200); z izpolnitvijo te dolžnosti pa ima pravico zahtevati od zadruga, da mu razproda knjigo, ki jo je izdal v lastni nakladi, oziroma uživa ugodnosti, da dobi potrebno posojilo za izdajo svojega dela, ki bi jo eventualno zadruga sama ter po pokritju posojila izplača ves nadaljni izkupiček avtorju.

Evidentno je, da bo mogoče v manjšem obsegu ta načrt izpeljati že tedaj, ako stopi v zadrugo, vsaj tisoč zadrugaškov. Ker so pozvani v zadrugo pisatelji, pesniki, znanstveniki itd. iz vse Jugoslavije, je zadruga »Polet« že danes gotova stvar. Vsi, ki vam je kaj na tem, da se enkrat za vselej osvobodite izkoriščanja, ki hočete sadove svojega truda tudi uživati, ali ki se za zadevo sploh zanimate, se javite zadrugi »Polet«, **Beograd, Poenkareva ul. 31,** od koder dobite podrobnejše podatke in navodila.

tev individualne identitete, tem krajši je k tej določitvi potreben čas, tem manj pa tudi nastopi ta občutek poznanja. Imenujemo ta občutek neposredno spoznanje. Če na obstojajo med obema členoma (slika v zavesti in predmetom) bistveni razločki, tedaj rabimo za spoznanje šele nekaj — večalimani, kakoršen je pač razloček — časa. To spoznanje imenujemo posredno.

Iz navedenega sledi, da je določilna za večjo ali manjšo hitrost tega procesa poznavanja pogostost ponavljanja in pa — kvaliteta v spominu skritih predstav. Uporaba za naš slučaj. Otrok je sprejel sliko glasu. črko; ko jo vidi drugič, jo spozna. Čim pogosteje na bo on videl to črko in čim enotnejši bo utis o njej, čim manj si bo ta črka v vseh raznih slučajih različna (tu prihajajo kot bistvene sestavine utisa že najneznatnejše variante lege posameznih črt, velikost in razmerje potez itd. v poštev!) — tem hitreje bo otrok prekorščil pot od posrednega, težavnjšega, dolgotrajnejšega, do neposrednega, mehničnega, brezprimerno lažjega in krajšega spoznanja. Ni torej vse eno, vidi

Obrambni vestnik.

— ob Izvod Krma. Nehvaležno de'lo je umivati zamorca da bi bil bel; še nevaležnejši posel je učiti Domoljuba, da bi bil resnicoljuben. V božični številki se jezi, zakaj se niso udeležili šol, otroci črne maše za pok, župnikom Gabrškom. Dopisnik zmerja na vse vetrove in kliče na pomoč okr. šol. svet ter celo nadzornika kapeta. Kie je neki pozabil se uč. šolskega inštruktorja v St. Vidu? Bplje bi bilo, da bi poprei pomislil: 1. **Kdo in kdaj** je obvestil šol, voditelja v Tomišlju, da se sploh vrši reuquem za Gabrškom? To bi zahteval od vsakega povprečnega človeka že navadni takt. — 2. **S kom in kje** se je šol voditelj pogajal in pogodil, naj se vrši reuquem ob 8. uri in ne ob 7.? — To je popolnoma iz trte izvito da more potem dopisnik zavilhetiti z loparjem po »zagriženem liberalnem in sokolskem somišljeniku« Troštu. — 3. Če misli dopisnik, da nima šol, mladina v Tomišlju drugega opravila nego čakati Bogu na milo, kdaj pride štviški dekan maševati za mrtve v cerkev, se zelo, zelo moti Spominu pok, župnika bi bil veliko več koristil, ko bi bil naznanil šol, vodstvu v Tomišlju, kdaj se vrši zadušnica. Potem šele, ko bi njegovi želji ne bilo ustrezno, bi imel vzrok, da spusti svojo jezo na šol, voditelja. No, vsakdo ima svoje nazore glede takta kakor tudi napadov v časopisih. Zato lahko rečemo: Kakršen list, taki dopisniki in obratno. Z liberalstvom in sokolskim somišljenjem udrihati po nasprotniku je danes zelo obrabljeno orožje. V času, ko se v Ljubljani brati klerikalec s komunistom, ko voli škof z boljševikom, socialistom itd, bo treba poiskati še kaj bolj originalnega. Domoljubove čenče in laži ne morejo škodovati poštemu človeku, ki je nasprotnik klerikalne vsemogočnosti. Dolžnost sorodnikov pokojnikovih ali njegovih prijateljev je, da obveste recimo razne korporacije, kdaj se vrši pogreb, sicer se jim, pozneje ni treba čuditi ako je mala udeležba. Ali naj čakajo pogreba cele ure, celo dopoldne. Nikdo ni rad samo za štafažo. 18. dec. 1922. se je vršila pa v Tomišlju osmina pogreba pok, župnika. Takih osminskih črnih maš se navadno udeležijo samo najožji sorodniki, ne na šol, mladina in drugi. Cerkev je bila ta dan domalega prazna. Ako je bila to pogrebn maša, zakaj se je niso udeležili v večem številu župljani? Ljudje imajo v adventu lep čas tudi pod Krimom. Ne jezite se na Trošta in njegovo liberalstvo! Dopisnik Domoljuba, to je pa drugačna povest.

Iz Jugoslavije.

— **Izmena režima — izmena uradništva.** Posebno nezdrave razmere in nestalnost pri reševanju posameznih vprašanj prinaša sistem, da se izmena režima izmenja tudi višje uradništvo. Ne strokovnost, temveč partizanstvo odloča pri nameščenju uradništva. Novi minister prosvete si je dal predložiti listo vsega uradništva v ministarstvu. Sedaj pa čitamo v Nar. Prosv., da je odredil sledeče izpremembe: Poročilo se glasi: »Po obaveštenjima koja smo dobili u Ministarstvu Prosvete biće postavljani i to: za načelnika opšteg odeljenja g. dr. Svetolik Stevanović direktor Prve beogradske gimnazije; za načelnika srednje nastave g. Ljuba Jovanović prof. četvrte beogradske gimnazije; za načelnika osnov. nastave, g. Jova D Jovanović, školski nadzornik za grad Beograd. Dosadnji načelnik opšteg odeljenja Ministarstva Prosvete g.

Lazar Knežević odlazi za direktora Prve beogradske gimnazije, a g. Vlada Radojević dosadnji načelnik osnov. nastave biće postavljen za direktora gimnazije.

— **Neznosne razmere.** »Nar. Prosv.« poroča o naravnost skandaloznih razmerah, ki vladajo na jugu naše države. Iz članka posnemamo: »Iz raznih strani države prejemamo brzogjave, da učiteljsvo celih okrajev po več mesecev ne prejema plače! — Mi oddajemo te pritožbe na pristojna mesta. — Izgleda, da vse to niti najmanj ne zgame one gospode v toplih pisarnah, ki ravno v teh dneh predlagajo sami sebe za odlikovanja, dobijo pohvale in odlikovanja poleg drugih beneficij in honorarjev, ki so jih izposlovali. — Na naše mnogobrojne proteste nam oni odgovarjajo z nekim otvarjanjem trimesečnih kreditov. Medtem minevajo meseci in to stanje se stalno prolongira naprej in ga ni konca. — Izgleda, da ta gospoda ali neće ali ne more vršiti svojih službenih dolžnosti in neće posnemati onih, ki daleč v vaseh brez potov gladni vrše svojo službeno in s tem državno dolžnost, ki hodijo sedaj, v zimski dobi le v letni obleki, brez zaštite proti mrazu po 30 do 40 km do osrednjega mesta po plačo, a je zopet in zopet ne dobe. Vračajo se zopet že petič, celo šestič, niti s pet para v žepu k svoji gladni družini in so primorani prositi kaše na upanje, da prehranijo svojo družino in sebe. To se ponavlja mesec za mesecem, a gospoda, ki se jih to tiče, mirno vztrajajo brezdavno na svojih mestih in izdeluju predloge za svoja odlikovanja, potovanja na državne stroške v inozemstvu in tem slično! — Dodať moramo, da ogorčenje učiteljsva ne tiče uradništva v ministarstvu prosvete, ki točno vrši svojo dolžnost in ga tudi ne delamo odgovornega za to. — Naj bo konec teh skandaloznih razmer, ki jih slika »N. P.« v svoji 96 šte. Te razmere so višek, ki zahteva brezobzirnega boja in čišćenja!

— **Tudi: nedostatki pri izplačavanju plače.** Pišejo nam: Kot stalni učit, brez stalnega učnega mesta sem bil na prošnji s 1. okt. 1922 premeščen. Nastop službe je bil javljen tako. Prej sem prejemal plačo redno vnaprej. Tukaj sem pa moral čakati do 11. nov. Že 1. sem upal, da doblim plači skupaj, a nič. Novembersko sem sprejel 1. decembra. Trikrat sem se pritožil, kie zastaja izplačilo — doblim sem po dolgem času še le obvestilo, da bom v nadalje prejemal plačo za nazaj, do zrelostnega izpita. Obrnil sem se na tovariše ki so z menoi maturirali, naj mi poročajo, kako prejemajo plačo oni. Nobenega še ni doletela ista usoda. — Že itak prikraštan pri borem zaslužku vsled selitve, mi prvič pošljejo plačo za mesec pozneje oziroma 1 m. in 11 dni. Ali ne opravlam isto službo, kot vsi moji tovariši v isti kraljevini in če že moram prej zaslužiti, zakaj se mi zasluženo ne pošlje točno. Kako pa udriha šolska oblast na učitelju, ki je za las popustil točnost. Ali se zopet vrača čas tlake in časi da bo moral učitelj orglati, ministrirati in igrati cerkovnika da si še vsai nekaj časa ohrani življenje v že itak polmrtvem telesu.

— **Svetozar Pribećević kao Ministar Prosvete.** Sa stolice ministra prosvete je r. Svetozar Pribećević, koji je u novoj državi našoj znatan period vremena zauzimao taj položaj. — U ovom trenutku bilo bi pravo poltronstvo prečuto preči preko ovoga čina i ne osvrnuti se na njegov pravac prosvetne politike. — Mi na ovom mestu ne mislimo ni hvaliti ni kuditij njegov režim, i još manje govoriti o političko radu g. Pribećevića. O tome

radu raspravljaje se u političkim listovima i govoriče se na mestu gde se tretiraju politička pitanja. Ovdje pak, bez obzira na njegov politički rad, mi mislimo osvrnuti se na njegov pravac prosvetne politike u pogledu osnovne nastave i učitelja. — Mi učitelji, bez obzira na političku borbu, umeli smo uvek poštovati prave prijatelje učiteljske i uzvisujući se nad sitnim partiskim strastima odati priznanje svima, koji su umeli shvatiti prave interese prosvete i učiteljsva i za njih se založiti. — Držeći se toga, i u ovome trenutku, slobodni od svih ličnih i partijskih raspoloženja, mi ispunjavamo samo dužnost javnog učiteljskog glasila kad pokušavamo da na ovome mestu damo kratku karakteristiku njegovih shvatanja i tendencija u pogledu osnovne nastave i učiteljsva. — Glavna zasluga njegova, koja nadkriljuje sve nedostatke njegovog režima, sastoji se u tome, što je kao malo ko u novome dobu shvatio važnost učitelja i narodne škole u životu našeg naroda, i što je kao državnik napredak prosvete i boljitak učiteljsva u punoj meri indentifikovao sa najvišim interesima države. — Režim njegov, kao što to obično biva, imaju ljudi koji su ga zloupotrebljavali i mi smo protiv toga u svoje vreme otvoreno dizali svoj glas; ali njegove lične namere u pogledu učitelja bile su uvek na korist i škole i dobro učitelja. U nekoliko mahova on je, kad su bili u pitanju naši materijalni interesi, pravio pitanje od svog daljeg opstanka u kabinetu. — Dobra stvar po učitelje bila je i u tome što je, zahvaljući svome uticaju u Vladi, bio u mogućnosti da svoje zahteve u pogledu učitelja privede u delo. To je se pokazalo prilikom pitanja učiteljskih dnevnica, uvođenjem zakona o nar. školama u program koalicionne vlade itd. — Pored svega toga on je težio da osnovnu školu preda potpuno u ruke učitelja, da stvori učitelju mogućnost za napredovanje u karijeri i da osnovnu školu emancipuje od uticaja srednješkolskih profesora. U svima sukobima povodom ovoga on je bio na našoj strani ističući princip da u pitanju osnovne nastave treba uvek čuti glas učitelja i da za učitelje ne treba raditi ništa bez učitelja. Njegovom ličnom inicijativom u projekat novog zakona o narodnim školama unesene su mnoge korisne odredbe, u pogledu izdržavanja škola, škol. nadzora itd. koje su bile davnašnja želja učitelja. — Pored g. Ljubomira Davidovića starog i osvedočenog prijatelja učiteljskog mi učitelji možemo s punim uverenjem i jednim osećanjem dužnosti zabeležiti i ime g. **Svetozara Pribećevića** u red pravih učiteljskih prijatelja. — »N. P.«

— **Novi m'n. prosvete Miša Trifunović.** U izbornom kabinetu g. Pašića, položaj ministra prosvete zauzeo je G. Miša Trifunović narodni poslanik i predsednik Zakonodavnog Odbora dosadanje Skupštine. G. Trifunović je poznat većini naših učitelja iz svoga ranijeg ministarovanja, no radi mnogobrojnih naših čitalaca iz novih krajeva, mi ćemo u ovoj prilici progovoriti ukratko o njegovom ranijem radu. G. Miša Trifunović je iz ranije bio poznat kao mladi politički prijatelj starog prote Durica, poznatog vode užičkih radikala, jednog od glavnih osnivača stare Radikalne Stranke u predratnoj Srbiji i poznatog narodnog borca iz teških vremena reakcije i ličnog režima poslednjih Obrenovića. Postruci profesor, g. Trifunović bavio je se problemom osnovne nastave i narodnog prosvetčivanja i u krugu svojih političkih prijatelja važio je kao poznavalac tih stvari. Kao takav on je na zemaljskom

slovnice? Kaj ni izgubljen čas? Otrok bo govoril, ko doraste, ravno tako, kot govori njegov oče in mati! Vidite, nihče ne dvomi o potrebi imenovanih panog jezikovnega pouka: in vendar bo imel šoli odrasel človek za nadaljno izobrazbo na razpolago knjig, kolikor jih bo hotel. Zakaj pa bi hoteli preskočiti vajo, pridobiti časa na rovaš temeljitosti pri lepopisju, v predmetu, kjer se z izstopom iz šole vsa va'a z vso sigurnostjo neha!?

Kako pa naj vadimo enotni utis, o katerem sem izvajal, da je predpogoji, na nečrtanih zvezkih? Ravno črte so, ki kažejo učencu, ne da bi se cepila pri tem njegova na tehnično reprodukcijo črke obrnjena deloma energija, tisto enotno velikostno sorazmerje med posameznimi črkami in njihovih deli, ki je ravno oni činitelj, ki ustvarja enoten utis — ličnost. Jaz pomagam — seveda individualno, po potrebi, svojim učencem celo s še eno lineaturo, ki stoji z ono vodoravno v kotu približno 50° in so mi učenci za trud zahvalni stem, da se že v par tednih, kvečjemu mesecih za vselej odvadijo vseh premalo ali preveč ležečih, ter, kar je še

več vredno, vseh zlomljenih glavnih potez, ki najbolj motijo ličnost pisave.

Že sem stem zašel v odstavek, ki sem mi namenil mesta pravzaprav šele zdaj. S čim naj mi pospešujem opisane psihične vrste, kako utemeljimo svojo metodo na psihološki zakon o zvezji in obnavljanju predstav. Jaz sem mnenja:

Otrok riše izrazujoč svoje predstave. To je spretnost. Tudi glasovi, ki jih prve mesece elementarnega razreda poznamenuje, so samo nekako personificirane, torej tudi njegove predstave, akoprav smo jih že usmerili v čisto določen pravec. Gre se nam na tej stopnji tudi v prvi vrsti, da navadimo otroka pravilnega držanja, sploh uporabljajta pisalne orodja. Pisanje kot tako bi nam moralo biti šele v drugi vrsti namen in cilj našega pouka. Tu bi lahko s kakršnimkoli pedantičnimi, prehitvajočimi zahtevami ubili otroku veselje. Naj piše po mili volji: čim več in čim bolj »velikopotezno«, tem bolj bodimo veseli. Tukaj, dokler traja ta stopnja, tem odločen prištaš popolne svobode in popolnoma praznega, nečrtanega papirja. Ker pa je pi-

kongresu radikalne stranke u prošloj godini izložio svoj opsežan referat o pitanju osnovne nastave. Taj referat objavljen je u pedagoškom časopisu »Učitelj« organu našeg Udruženja i sadrži važne podatke i opažanja u pogledu naših škola i u opšte narodnog prosvetavanja. Za vreme izgnanstva, kad smo se poticali van Otadžbine, g. Trifunović je na Krfu u jedno vreme zauzimao položaj Ministra Prosvete. U krugu svojih bližih poznavaca, g. Trifunović važi kao čovek širih pogleda i dobrih namera a u prosvetnim pitanjima on već ima dosta iskustva jer je do sada u nekoliko prilika zauzimao položaj Ministra Prosvete. Specijalno sad, on ministruje u jednom partskom izbornom kabinetu u prilikama u kojima se u istini traži velikog takta, savladivanja i otpornosti prema mnogim uticajima... — Čime će biti njegovo ministrowanje obeleženo u ovom teškom vremenu idemo da vidimo... — N. P.

— **Klerikalne laži.** Iz našega ponatiška uvodnoga članka iz »Kmetijskega lista«, ki smo ga mi ponatili zgolj zaradi narodno-političnega dela, je napravil »Slovenec« zlobno zavito tendenciozno poročilo. O napadu na duhovščino in SLS v članku sploh ni govora, zato naj naši čitatelji čitajo »Slovenčev« laž, da sami izprevidijo zlobo. »Učit. Tov.« pa krajnim šolskim svetom in knjižnicam ni potreba prepovedati, ker ga ne prejemajo in »Učit. Tov.« niti ne reflektira na njih naročbo. »Slovenčev« laži pa se glase: »Učiteljski Tovariš« ponatkuje v celoti tisti uvodnik »Kmetijskega lista«, v katerem se »napredna« inteligenca pozivlja, da naj kompaktno vstopi v kmetijsko stranko. Glasilo U. J. U., ki se vedno zaklinja, da je strogo nepristransko, prinaša ta poziv kljub temu, da je eminentno strankarsko-političen in napada tako SLS kakor duhovščino v celoti. Vendar pa slavni višji šolski svet tega lista krajnim in okrajnim šolskim svetom ter šolskim knjižnicam ne prepove, ampak priporoča, dočim je ekskomuniciral »Slov. Učitelja« zaradi »strankarstva«. Sicer pa pride čas, ko se bo gospodom to še zelo opletalo. Zanimiva je stvar bolj zaradi tega, ker kaže, da se hočejo stari in mladi »naprednjaki«, alfas »demokrati«, zbrati okoli kmetijacev, dobro vedoč, da jim volitve v skupščino prinese sicer neizogibno smrt. Pa jim jo bodo tudi tako. Tak pomen ima tudi Kukovčeva »kmetjsko-obrtna zveza« na Štajerskem. Pa je ni več živbe za centralistično bolezen.

— **Maribor da funkcijske doklade šol. voditeljem** — namesto države. Na zadnji seji je bilo sklenjeno: »Učiteljsko društvo za Maribor in okolica« prosil, da se šolskim voditeljem izplača stanarina. Finančno gospodarski odsek odklanja prošnjo z motivacijo dr. Verstovška, češ da zato ni nobene pravne podlage. Nadučitelj Tomazič stvarno utemeljuje upravičenost zahteve voditeljev po stanarini, ker nimajo voditelji za svoje državno delo nobenega plačila. Tudi mestni šolski svet je prošnjo priporočil Dr. Leskovar pa predlaga, da se stanarina ne prizna. Če na mislijo učitelji, da imajo pravico do nje, naj baše obično tožijo Sodruga Bahun trdi, da je za voditelje šol že čast precej vredna; ker pa stane obično vsa stanarina komaj 6600 Din redno, je tudi socialistični klub za izplačilo, Klerikalec dr. Leskovar se oglasi še enkrat za protipredlog. Končno se stanarina na predlog demokratov prizna v obliki doklad za administrativna dela do ureditve pragmatike in sicer tudi za nazaj.

— **Odlikovanje pevskega zbora moravskih učiteljc.** Kralj Aleksander je odli-

koval pevski zbor moravskih učiteljc, ki je z velikim uspehom priredil koncerte po naših mestih, z redom sv. Save III, razreda. Pevovodja zbora gospod Ferdinand Vach je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda več članic zbora pa z redom sv. Save V. razreda.

— **Tovarišice in tovariši, na delo za naš edini mladinski list,** ki ga še imamo. List za šoliodraslo mladino »Naša bodočnost« smo morali opustiti, list za starše, družinski list »Domače ognjišče« smo morali opustiti, ali naj propade še edini mladinski list, ki ga imamo v svojih šolah — »Zvonček«? Z velikimi žrtvami ga vzdržuje edino še organizacija, ki neče pustiti naše mladine brez lista. Zvišati je morala naročnino, a prepričani smo, da s primerno agilitnostjo in dvigom naklade bi jo lahko znižala. V vaših rokah, tovarišice in tovariši je usoda »Zvončka«, dvignete ga lahko pustite ga pa tudi lahko pasti. Če ne bodele storili ničesar za list, šteli bomo one, ki nam pridobijo novih naročnikov, ki se zavedajo položaja, in ki nam pomagajo dvigniti list!

— **Miss Eleanor Shoenberger, odgovorilanka »Podmladka Rdečega križa« iz Amerike** je obdarila za božič s pomočjo tukajšnjih članov »Podmladka Rdečega križa« sirote iz zavetišča v Strelški ulici št. 14 z obleko, igračkami in pecivom. Blago je darovala ameriška deca; deške obleke so izgotovili člani »Podmladka« iz salezijanskega zavoda, dekliške obleke in igračke pa članice iz meščanske šole pri Sv. Jakobu, iz Mladike in iz III. dekliške šole na Vrtači. Nekaj igračk so napravili tudi člani »Podmladka« iz I. mestne deške šole na Ledini. Obdaritev se je vršila dne 23. dec. v liceju. Učenke III. dekliške šole na Vrtači so prav prisrčno izvajale ljubko božično igro s petjem. Za vprizoritev te igre ima največ zaslug gđc. Albina Svetkova. Tvrška »Svetla« pa je brezplačno oskrbela električno razsvetljavo božičnega drevesca.

— **Profesori učiteljske šole u Šbeniku** su se začlanili u onomašnje kotarsko učiteljsko društvo. To nam je osobito bilo drago čuti, jer to još bolje potkrepljuje naše nade, da će oni do tančina odgovarati dužnostima i pozivu, te mlade nam drugove u svemu pripravne poslati u svet. — Mi se uvek ponosimo s takovim drugovima! — Tako poroča »Pokret«. — V splošnem moramo povdarjati, da na Hrvatskem profesorji, posebno pa oni iz učiteljskega zelo uspešno delujejo v prvih vrstah z osnovnošolskim učiteljstvom.

— **Ljudska izobrazba.** Društvo učiteljc v Beogradu otvori 15. januarja 1923 tečaj za učenke ki so dovršile ljudsko šolo.

— **»Zvonček« izhaja v mesečnih zvezkih** ter stane vse leto 20 Din, pol leta 10 Din četrt leta 5 Din. Na poročila brez istodobno vpslane naročnine se ne oziramo. Izdajatelj upravnik in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6. Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani

— **Maribor za revno deco.** V zadnji seji je bilo sklenjeno: Društvo za podporo revnih učencev mariborskih ljudskih in meščanskih šol prosil za primerno podporo. Na predlog nadučitelja Tomaziča se dovoli 30.000 K. Otroškemu vrtcu II. za božičnico na 4 tisoč kron.

— **Iz pisarne mestnega šolskega sveta v Ljubljani.** Mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 13. decembra 1922 svojo redno sejo, o kateri smo preleli s'edeče poročilo. Predsednik proglasi sklenčnost

sanje v življenju v bistvu različno od risanja, ne več neposreden izraz misli, temveč čisto mehaničen pripomoček, ki si bomo z njim nekoč razbremenjevali spomin, je treba, da otroka takoj, ko mu je postala črka samo konvencionalno znamenje za določen glas, usmerimo, da se privaja te črke reprodukcirati v onih čisto natančno določenih oblikah, kot jih zahteva življenje; pisava bodi hitra, različno čitljiva in lična. Upoštevatil pa moramo pri tem, da se otrok bori z obliko črke: ta je zanj nekaj, pri čemer njegova domišljija preneha delovati ter je navezan edinole na delo svojih še tako malo abstraktnemu mišljenju vajenih možgan. Nikakor ne smemo kosati njegove pazljivosti, ki jo uporablja na čisto abstraktno obliko črke, s tem da ga spustimo v morje praznega papirja. Olajšajmo mu to zanj tako izvanredno težko delo stem, da mu pokažemo pot: dajmo mu vrste, po katerih bo hodil. Zaboga, nikar mu ne pripovedujmo z besedami n. pr.: I je proti e toliko in toliko krat večji ali manjši itd. itd. — v nobeni, tudi ne v manj učeni obliki; naj piše v vrste, naj si razmerje z očmi otiplje sati, naj si ob vrstah

kakor ob vizirnem okviru izuri svoje oko, dokler mu to razmerje ne preide v meso in kri — brez vsega teoretičnega razlaganja. Tako ga učimo pisati za življenje. Mislim, na tak način naj bi vadili do konca 4. šol. leta. Ne zahtevam tu stroge meje: postopa naj se individualno: oni učenci, ki pokažejo lepše uspehe, bodo z veseljem in ponosom pozdravili učitelja, ki jim kot nekako priznanje dovoli, v resnici pa zahteva, da pišejo v zvezke brez črt. Nastalo bo tekmovanje — prvi predpogoj živahnosti in uspeha v šoli, do konca 5. šol. leta pa bodo razen morda par izredno slabih piscev imeli vsi nečrtane zvezke. Da ni prehod prezekek, bi uvedel tkzv. podložke, pa ne v sploh, nekaterim bi bili samo v cokolj. Individualno in za par mesecev morda; potem pa brezpogojno zvezke brez črt. Zdaj si na poti iz šole; pomagaj si sam. In ne bo mu težko. Saj je bila pot do te točke postopna in temeljita.

Pravzaprav sem pri koncu. Le še na en drobec bi rad opozoril, ki se bo zdel morda komu zmešen, na čigar važnosti pa sem odločen da vstrajam vkljub vsemu.

in otvori sejo. Zapisnik o zadnji redni seji z dne 25. oktobra 1922 se odobri brez ugovora. Na znanje se vzemo poročila o prezidialnih personalijih in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe. Sklene se predložiti višjemu šolskemu svetu ugovor protj kršenju in omejevanju zakonito zajamčenih pravic mestnega šolskega sveta v zadevi postopanja glede imenovanja začasnega učiteljstva, preskrbe učnih prostorov in uredbe pouka. Za podelitev dvojice v stalno popolnitev razpisanih katehetskih mest na mestnih javnih osnovnih in strokovnih šolah predložita se kompetenčna nasveta. Na znanje se vzemo inšpekcijska poročila o nadzorovanju III. mestne deške in III. mestne dekliške in pa vnanje zasebne dekliške osnovne šole uršulinske za šolsko leto 1922/23. Sprejmo se vsi s temi poročili združeni nasveti pedagoškega in administrativnega značaja. Poročila je predložiti višjemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Reši se več internih vprašani gospodarske vsebine in sprejme se več z njimi združenih resolucij. Potem se seja zaključči.

— **Lastnik »Zvončka«, Udruženje Jugoslovanskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana** je bilo zaradi podražanja papirja in tiska sploh primorano zvišati naročnino na »Zvonček«: za leto 1923. na 20 Din. Prisiljeni zaradi draginje smo storili ta korak. Dobro vemo, da bodo naši mladi naročniki in naročnice težko zmagovali zvišano naročnino. Odrta nam je bila dvojina pot; ali zvišati naročnino, ali opustiti list. Odločili smo se za prvo, ker bi bila velika škoda opustiti list, ki že 23 let uči in zabava našo mladino in se li je tako zelo prikupil. Zato upamo, da nam navzlic zvišani naročnini zvesti ostanejo vsi dosedani naročniki in da se zglašijo še mnogo novih. — Zadnji številki smo priložili položnice, s katerimi naj nam naročniki nakažejo naročnino za leto 1923, in zaostanke iz prejšnjih let. Pripomniti moramo, da so še dobre tri petine naročnikov na dolgu z naročnino za leto 1922., nekateri še celo za leti 1920. in 1921. Vse te nujno prosimo da store svojo dolžnost in poravnajo svoj dolg. — Prvo številko prihodnjega leta 1923. bomo poslali vsem dosedanim naročnikom, z drugo številko bomo pa ustavili list vsem, ki popolnoma ne poravnajo svojega dolga. — V letošnjem letu so se pri razpošiljavi lista pripetile razne napake in zgodile nekatere nepravilike. Vzrok temu je bil, da sta nam že meseca februarja pošli I. in 2. številka, a novi naročniki so se še vedno zglašali. Pisali smo jim sicer, če sezadovoljijo z listom tudi brez I. in 2. številke, odgovora pa navadno nismo dobili, ali pa šele čez mesec dni. Delo upravnštva otežkoča tudi to, da noben naročnik ne pripomni ali je star ali nov? To opuščajmo posebno šolski voditelji voditeljice, posamezni učitelji in učiteljice, ki pridobivajo naročnike med šolsko mladino. Delo je tudi iako olajšano, če se pošilja list skupaj na naslov učne osebe, ki je prijavila naročnike. V tem slučaju ne potrebujemo imenika naročnikov, temveč samo število naročenih izvodov. — Upravnštvo.

— **Poziv.** V današnji številki je razpisanih nekaj učiteljskih služb v slovenjegraškem okraju. Tovariši se posebe opozarjajo na razpisano nadučiteljsko službo na dvorazrednici v Podgorju pri Slovenjgradcu. Kraj leži v ravnini ob okrajni cesti ter je od tam do Slovenjgradca eno uro, do postajališča Šmartin pri Slovenj-

gradcu pa le pol ure hoda. Razven prostega stanovanja sta na razpolago prostori vrt in sadonosnik. Lega kraja je tudi ugodna za čebelarejo.

— **Učiteljsvu!** Vsi tovariši(ce), ki se zanimajo za počitniški izlet po naši državi, se vabilo na I. sestanek, v soboto, 30. t. m. ob 1/2 15. uri v hotel »Tivoli«! Vabljeni so tudi tovariši(ce), ki se izleta ne udeležite! — S. M.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Tiskovna zadruga v Ljubljani.** V založbi Tiskovne zadruge je pravkar izšla knjiga: L. Andrejev, Povest o sedmih obešenih. Poslovenil Jos. Vidmar. Str. 150. Cena 13 Din, po pošti 1,50 Din več.

— **kpl Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 5.** je založila »Pevski koledar« za leto 1923. Izdala ga je »Zveza slov. pevskih zborov«. Cena 10 Din lično vezanemu izvodu.

— **kpl Karikature v obliki razglednic** gđ. Hubada, Dražila, Adamiča in Prelovca se dobe v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8. Cena razglednic 75 p. Pevskim društvom priporočamo, da naroče pošiljalke kolektivno.

— **kpl Kdor hoče, da je njegova žena varčna,** ta jej kupi Gospodinski koledar Jugoslovanske Maticice, ki je pravkar izšel in ki ga je moštirsko uredila pisateljica Utva. Uredniški del koledarja obsega 112 strani velike osmerke in večinoma vsebova 10 Din. Vsebinsko koledarja je bogata in za varčno in praktično gospodinjstvo neobhodno potrebna.

— **kpl Draginja le premagana** za vsako gospodinjstvo, ki se ravna po navodilih »Gospodinskega koledarja Jugoslovanske Maticice« za leto 1923, ki je pravkar izšel pod spretnim uredništvom pisateljice Utve. Ker velja koledar vrhu tega samo 10 Din, smo prepričani, da ne bo gospodinjci, ki si ga ne bi omislila.

— **kpl Ravnokar je izšla knjiga o »Jetiki«** II. pomnožena izdaja, katero je spisal dr. Karl Pečnik. Cena brošurani knjigi je 14 Din, po pošti 15 Din. Dobiva se pri založnikih Gorjanc & Leskovšek, v Celju in v vseh drugih knjigarnah. — O knjigi še izpregovorimo.

— **kpl Antologija savremene jugoslovanske lirike.** Izdanie knjižare Vinko Jurč, Split. Cena brošir. izv. 30 Din.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **Do šolska mladina v Mokronogu** je priredila na predvečer in na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra pod vodstvom naše agilne tovarišice gđc. L. Kosenin mični igrici »Ujedinjenje« in »Skratje«. Zadnji so bili prav ljubki ter so povzročili obilo prisrčnega smeha. Kar se »Ujedinjenja« tiče, je škoda da je igrica tako kratka, vendar na še vedno zvone v naših sreih navdušujoče besede Matere in pa navdušena pesem Mladih junakov, da

Spet Istra naša bo in Soča,

spet naša Reka, naš bo Trst...

Srčno želimo da bi naša vrla tovarišica vztrajala na tej poti ter nas obdarila še z mnogimi sljčnimi prireditvami.

— **Do Slovenjgradec.** V proslavo rojstnega dne Nj. V. kralja, je tukajšnja meščanska in osnovna šola uprizorila Fr. Finžgarjevo dvodejanko »Vedež«. Moderno zasnovana, vsebinsko polna igrica je izšla v predzadnjem »Novem Rodu«. Krasna igrica za naše malčke, zelo hvaležna in otroci jo igrajo z navdušenjem. Režija je bila v dobrih rokah tovarišic Milke Dularjeve in Tončke Vaupotove. Neustrašen nastop posameznikov je to pot izborno uspel in presenetil marsikogar. Ko so na nastopili palčki z Vedežem ter zapeli in zarajali tako rajsko lepo, je občinstvo med sceno dalo duška svojji radosti. Lepa slika je bila to, stala je mnogo truda tov. strokovno učiteljico Ajko Mandeljevo, ki je sestavila plesne vaje in tudi sama vadila tiste majčkene palčke.

Pri pisanju v črtah se nam nudi izborna prilika, da vzgajamo učence k oni čednosti, ki je v človekovem življenju, verjemite mi, zelo zelo potrebna: k natančnosti. Ni pedanterija, ni filisterstvo, če dosledno, odločno in strogo pazimo, da piše učenec ravno med vrste, ne čez, ne podnje. Vadim jih stem velike zvestobe v malem in je to tudi pouk za življenje, bo nekoč mogočna veja na drevesu značaja.

Če skiciram zdaj svoj referat z osnovnimi potezami, bi te bile sledeče: Zvezki naj bodo črtani:

1. Ker črtani zvezki nikakor ne nasprotujejo principu »uči za življenje«, temveč ga celo podpirajo;

2. ker obenem ustrezajo metodično-didaktični zahtevi »uči od lažjega k težjemu« in »poučuj nazorno«;

3. ker se z njimi nikakor ne omejuje individualizacija pouka, pač pa ji moja v psihologiji pisanja utemeljena razdelitev šolske dobe v 3 razdobja celo uglaja pot;

4. ker moderna pedagogika odločno zahteva, da ves svoj pouk fundamentiramo na naše znanje o otrokovi psiki;

5. ker pisanje po črtah tudi učitelju olajšuje delo in mu zagotavlja trajen in ne samo navidezen uspeh in

6. ker je pisanje po črtah važnega vzgojnega pomena.

Kar se tiče table, mora seveda korespondirati z zvezki. Na nečrtano tablo mi je težko pisati. Iz bližine, v kateri stojim, ne morem pregledati vrste, pišem krivo; če si tablo sproti črtam, izgubim mnogo časa in vrste, ki jih moram vleči z okorno kredo, še niso nikdar tako enakomerne, kot bi morale biti, da bo moje nisanje to, kar mora biti, — vzor ličnosti. In nazadnje — imam tablo vendarle črtano, samo mnogo dražje in slabše.

Stojim pred Vami in Vas vprašujem, kakor Hamlet:

Biti ali ne biti? Črte ali ne črte?

Prosim, povejte svoje mnenje.

Ali je vaša šola že vpslala prispevek za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«? Ko dajemo drugim, dajmo tudi sebi!